

Література

1. Науменкова С. В., Міщенко С. В. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури: монографія. — К.: Університет банківської справи, Центр наукових досліджень НБУ, 2009. — 384 с.
2. Міщенко С. Вдосконалення інституційної структури нагляду за фінансовим сектором // Банківська справа. — 2007. — № 1. — С. 41—56.
3. Джуччі Р. Нагляд за діяльністю у фінансовому секторі України: чи допоможе об'єднання наглядових органів? / Джуччі Р., Герасим Г., Лахмунд І. — Київ — Берлін: ІЕДПК, 2005. — 11 с.
4. Науменкова С. Зарубіжний досвід організації систем регулювання і нагляду за діяльністю фінансових установ // Фінанси України. — 2009. — № 12. — С. 20—27.

УДК 336.1

Є. І. Невмержицький, старш. викл.
кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ЕТАПИ РОЗВИТКУ КРЕДИТНИХ БЮРО

На сьогоднішній день кредитні бюро в Україні вже кілька років проводять свою діяльність, яка започаткована і здійснюється на рівні найвищих світових стандартів, за участю більшості провідних фінансових установ України і міжнародних лідерів ринку кредитної звітності. Для розуміння перспектив подальшого розвитку бюро кредитних історій в Україні розглянемо історію і етапи розвитку кредитної звітності в світі.

Існує кілька версій зародження кредитних бюро. Згідно однієї, поштовхом для їх розвитку стало вкладання угоди місцевими торговцями Німеччини на початку XIX століття, згідно з якою вони обмінювалися інформацією про клієнтів, які добре або погано виконували свої зобов'язання по поверненню кредитів. Виходячи із цього, торговці визначали, кому можна надавати товар у розстрочку, а кому ні.

Згідно іншої версії це відбулось у Сполучених Штатах Америки. У XIX столітті в Штатах перед видачею кредиту представни-

ки банків виїжджали на місце, щоб переконатися в реальності існування предмета застави, будь то будинок або інше майно.

Торговець шовком Льюїс Тэппен з Нью-Йорка в той час мав свою власну базу даних про кредитоспроможність підприємців, що звернулися до нього за позичками. В 1841 році він створив «Mercantile Agency». Коли було накопичено багато інформації, він став її продавати. За користування базою його клієнти платили \$100—200 у рік [1]. Не зупинившись тільки на своїй базі, Теппен запропонував використовувати кореспондентську мережу замість тривалих поїздок фахівців банку. Його люди стали перевіряти інформацію на місці. Теппен планував централізувати всі звіти, де замовники могли, як у бібліотеці, ознайомитися з ними або замовити нові. Згодом його компанію перейменували в «D.G.Dun & Company». Через 8 років інший заповзятливий американець — Джон Бредстрит — створив конкуренцію своєму попередникові. З'явилась нова професія — кредитний репортер. Почали відкриватись місцеві офіси і найматись штатні працівники, які стали досвідченими, кваліфікованими фахівцями щодо оцінки кредитної інформації. Кредитний репортер — була поважна професія, яка вимагала знання економіки і ведення бізнесу. Серед кредитних репортерів, були чотири Американських президенти: Аврам Лінкольн, Уліс Грант, Гровер Клівленд, Вільям Маккенлі. В 1930 році конкуренція і економічна депресія в Сполучених Штатах не давали підстав ігнорувати компанії по наданню кредитної інформації «D.G.Dun & Company» і «The Bradstreet Company» і в 1933 році вони об'єдналися й тим самим монополізували ринок ділової інформації. Зараз вони володіють інформацією про 75 мільйонів підприємств у 214 країнах світу [1].

Згідно ще з однією версією перший випадок обміну даними по кредитоспроможності клієнтів мав місце в 1803 році, коли кілька англійських кравців почали повідомляти один одному про те, як їх замовники оплачують рахунки. Цей крок був свого роду реакцією на поведінку клієнтів: у той час як більшість з них платили вчасно, деякі не були настільки пунктуальні, а інші і зовсім не платили за рахунками. Кравці швидко зрозуміли, що останні замовляють сукні у кредит, а потім, «забувши» заплатити за рахунком, звертаються в інше ательє і знову розраховують на кредит. Щоб попередити подібні ситуації, було створено перше в світі бюро «Лондонське товариство взаємного повідомлення». Концепція взаємного «повідомлення» стала основою діяльності кредитного бюро, а суть її полягала в тому, що взаємний обмін кредитною інформацією вигідний для всіх учасників [2].

Узагальнюючи наведені приклади можна виділити етапи розвитку кредитних бюро в світі:

1. Початок XIX сторіччя — 1841 рік (створення «Mercantile Agency») — зародження обміну інформацією між торговцями про платіжну дисципліну покупців у різних країнах (Англія, Німеччина, Сполучені Штати Америки) в цілях визначення кредитоспроможності клієнтів для встановлення можливості надання товару в кредит.

2. 1841—1933 рр. (створення «Ден енд Бредстріт») — виділення кредитної звітності в окрему індустрію і професійну діяльність.

3. 1933—1970 рр. (Акт регулювання кредитної звітності в США) — стійке закріплення використання кредитної звітності в кредитних відносинах фінансовими і банківськими установами в Сполучених Штатах і розвинених західних країнах.

4. 1970 р. — початок XXI ст. — початок законодавчого регулювання обміну кредитною інформацією і широка міжнародна експансія кредитних бюро США в Європу, Азію, Африку, Країни Латинської Америки з використанням сучасних електронних інформаційних технологій і досвіду ведення бізнесу США.

5. Початок XXI ст. — теперішній час — створення кредитних бюро і законодавства, що регулює кредитну звітність майже в усіх країнах пострадянського простору і країнах що розвиваються за підтримки Світового Банку, Міжнародної Фінансової Корпорації, Фонду Сполучені Штати за Міжнародний Розвиток (USAID).

На жаль, не зважаючи на те, що при підготовчій роботі по створенню кредитних бюро як в Україні, Росії та інших пострадянських республіках головною метою було саме зниження процентних ставок і спрощення доступу до кредитних ресурсів, що відмічається в багатьох публікаціях, ця задача в Україні на практиці не виконується. Так, Олена Орлюк зазначає, що наявність позитивної інформації в кредитній історії позичальника дозволяє одержувати кредитні ресурси по привабливим ставкам та надає інші пільги [3].

Сучасні потреби кредитного ринку України вимагають якісної зміни підходів, щодо використання кредитної звітності, а саме, послуги кредитних бюро необхідні не лише на етапі видачі кредиту, а й на стадії всього періоду обслуговування кредитного договору і стягнення заборгованості, що набуває особливого значення в умовах фінансової кризи.

Література

1. Офіційний сайт компанії «Дан&Бредстрит». — Режим доступу: http://www.dnb.com/us/about/company_story/dnbhistory.html
2. Money Management International The Fair Credit Reporting Act, USA, 2003 — Режим доступу: <http://www.moneymanagement.org/Education/OnlineArticles/FairCreditAct.asp>
3. Орлюк Е. Кредитные бюро за рубежом // Юридическая практика 13.12.07 — Режим доступу: http://tristar.com.ua/2/art/kreditnye_buro_za_rubejom.html

УДК 336.71

О. В. Неизвестна, старш. викл.
кафедри банківської справи,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ КОМЕРЦІЙНИМ БАНКОМ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Стратегічне управління передбачає формування глобальної концепції (місії, мети) життєдіяльності банку та способи реалізації цієї концепції. Успішне стратегічне управління дає банкові змогу ефективно пристосовуватися до змін у навколишньому середовищі.

Стратегічне управління комерційним банком — це комплекс взаємозв'язаних у часі і просторі управлінських процесів і функцій, які забезпечують реалізацію місії та стратегічних цілей діяльності банку. Стратегія стосується концептуальних, життєво важливих для банку напрямів діяльності, а її розроблення починається з визначення системи його стратегічних цілей. Нині пріоритетною серед стратегічних цілей діяльності банківських установ є зростання ринкової вартості банку.

В основному формування стратегії не передбачає чіткої фіксації часових меж її реалізації. Тому в стратегічному плануванні кількісних показників та їх конкретних значень зазвичай не встановлюють. Стратегічні плани націлено на довгострокову перспективу і базуються на аналізі наявних тенденцій розвитку економіки, фінансових ринків, а також містять елементи прогнозування та опис основних принципів прийняття рішень. У стратегічних